
Cooplinc | Je wooncoöperatie ook een energiecoöperatie

Woensdag 29 april 2026

38 aanmeldingen

Wat als je niet alleen je woonomgeving deelt, maar ook samen duurzame energie opwekt? Lokaal, betaalbaar en groen? Hoe pak je dat aan? Wat zijn de uitdagingen, en vooral: wat levert het op? Ontdek hoe je in jouw project lokaal duurzame energie kan opwekken, beheren en gebruiken.

Highlights:

- [Lokale energie-onafhankelijkheid](#): Energiecoöperaties zoals Energie voor Rotterdam laten zien hoe je collectief opgewekte energie direct kunt leveren aan leden, zonder afhankelijk te zijn van de commerciële markt.
- [Van wooncoöperatie naar energiecoöperatie](#): Wooncoöperatie Stroom toont hoe je met een gebouwgebonden energiecoöperatie (Srefidensi) en een sale-leaseback constructie zelf je energie kunt opwekken, beheren en gebruiken.
- [Juridische, financiële en andere uitdagingen](#): Hoe richt je een leaseback-constructie in, welke rechtsvorm heb je nodig, waar vind je subsidies en hoe ga je om met verplichte aansluitingen op warmtenetten?

Leon Erkelens | Cooplinc

Energie- en wooncoöperaties: samen duurzaam en onafhankelijk

Leon Erkelens, bestuurslid van Cooplinc, opent de sessie met een persoonlijke noot. Als lid van Zon op Zuid, een energiecoöperatie in Rotterdam-Zuid die valt onder Energie van Rotterdam, heeft hij al kennisgemaakt met de complexiteit van energiemarkten. "Ik heb begrepen dat gelijktijdigheid heel belangrijk is: energie gebruiken wanneer de zon schijnt. En dat je op de korte termijnmarkt per kwartier energie koopt en verkoopt, met veel bewegingen waar je iets mee moet doen."

Hij introduceert de sprekers van vanavond:

- Ronald Franken van [Energie van Rotterdam](#) zal uitleggen hoe energiecoöperaties werken, wat de uitdagingen zijn en wat ze kunnen betekenen voor wooncoöperaties.
- Peter Hoogendijk van [Wooncoöperatie Stroom](#) deelt hoe zij woon- en energiecoöperaties combineren en wat dat oplevert.

Leon hoopt dat de avond zowel hem als de deelnemers verder brengt in het begrijpen van de mogelijkheden en samenwerkingsvormen tussen woon- en energiecoöperaties. Er speelt van alles: wet- en regelgeving, organisatie, techniek en afkortingen waar je van denkt: wat betekent dat in vredesnaam?

Ronald Franken | Energie van Rotterdam

Energiecoöperaties in Rotterdam: samenwerken voor lokale duurzaamheid

Ronald Franken van [Energie van Rotterdam](#) deelt hoe zeven energiecoöperaties in Rotterdam samenwerken om de lokale energietransitie te versnellen. Energie voor Rotterdam is een koepelorganisatie die de krachten bundelt van Blijstroom, Alex Energie, Delftshaven Energiecoöperatie, Energiecoöperatie Rozenburg, Stadsdriehoek Energie, Zon op Zuid en Energiecollectief Waterweg. Hoewel Waterweg officieel niet in Rotterdam ligt, is het wel aangesloten bij het samenwerkingsverband.

Missie en visie: energie voor en door Rotterdammers

De coöperaties hebben een duidelijke missie: De lokale energietransitie maken met of voor Rotterdammers, op een inclusieve manier. Het doel is om energie te delen en ervoor te zorgen dat iedereen in Rotterdam kan meedoen.

- *Samenwerking:* Ze willen niet met elkaar concurreren. Als er een zonsysteem wordt geïnstalleerd, moet iedereen in de buurt de mogelijkheid hebben om mee te doen, zonder dat de ene coöperatie betere voorwaarden biedt dan de andere.
- *Lokale impact:* Ze willen de opbrengsten van energie in de wijk houden, zodat het geld niet naar grote bedrijven gaat, maar terugvloeit naar de buurt.

Organisatie en structuur

Energie voor Rotterdam fungeert als koepel en heeft een bedrijfsbureau opgericht om kennis en expertise te delen. Het bedrijfsbureau is als een dienstverlener voor de energiecoöperaties, voor zaken waar ze zelf de kennis niet voor hebben.

Diensten:

- *Projectontwikkeling:* Technische expertise en coördinatie.
- *Subsidieaanvragen:* Ondersteuning bij het aanvragen van subsidies.
- *Buurtwarmte en isolatie:* Ontwikkeling van nieuwe projecten, zoals isolatieaanpakken en lokale warmtenetten.

Zonne-energie: het Rotterdamse model

De coöperaties hebben 16 zondaken in eigen beheer, die energie leveren aan bijna 500-600 huishoudens. In het Rotterdamse model kun je voor € 25 een paneeldeel kopen (een obligatie), en kiezen voor 0% of 2,5% rendement. Het doel van de investeerder is niet om rijk te worden, maar om de energieopbrengst lokaal te houden.

- *Financiering:* 50% wordt zelf gefinancierd, 50% via leningen.
- *Winstverdeling:* De opbrengsten gaan naar:
 - Vaste lasten van het systeem.
 - Afbetaling van leningen en obligaties.
 - Wijkfonds: Het overschot wordt geïnvesteerd in lokale duurzaamheidsprojecten, zoals energievouchers of gordijnenprojecten voor mensen met een klein budget.

Energie delen: een nieuwe stap

Sinds kort is er in de energiewetgeving ruimte gekomen voor energie delen binnen energiegemeenschappen. Je investeert in een zonsysteem en de kilowatturen die je opwekt, kun je delen met anderen in de gemeenschap, zelfs als die energie elders is opgewekt.

- *Gelijktijdigheid:* De energie die je opwekt en gelijktijdig gebruikt, kun je direct delen. Dit omzeilt de energiemarkt, hoewel je geen energiebelastingvoordeel krijgt.
- *Voordelen:* Je betaalt een vaste prijs voor je zonne-energie, wat interessant is bij stijgende energieprijzen. Voor wind- en zonne-energie kun je zo tot 70% van je verbruik matchen tegen een aantrekkelijke prijs.

Isolatie en buurtwarmte: breder dan alleen zonne-energie

Naast zonne-energie werkt Energie voor Rotterdam aan isolatieprojecten en buurtwarmte. Ze helpen gemeenten om bewoners te bereiken die moeite hebben met verduurzaming. Buren kunnen elkaar vaak beter overtuigen dan commerciële partijen.

- *Voorbeeld:* In Carnisse werken VvE's samen om verduurzamingsmaatregelen te nemen. Een bewoner die zijn eigen VvE had overgehaald, kreeg uiteindelijk zes andere VvE's in zijn complex mee.
- *Samenwerking met wooncoöperaties:* In Zevenkamp zijn er gesprekken met huurders over het plaatsen van zonnepanelen op het dak. Oorspronkelijk wilden bewoners niet meedoen, maar na een jaar praten zijn ze toch overtuigd.

Toekomst: lokale warmtenetten en Local for Local

- *Lokale warmtenetten:* In Alexanderpolder onderzoeken drie buurten of ze een lokaal warmtenet kunnen aanleggen, nu Eneco zich heeft teruggetrokken uit grote warmtenetten.
- *Local for Local:* Ze willen energie lokaal opwekken en lokaal gebruiken. Dat betekent dat ze niet afhankelijk zijn van grote energieleveranciers, maar zelf de regie houden.

Vragen aan Ronald

Impact van de afschaffing van de salderingsregeling

Een deelnemer vraagt wat de afschaffing van de salderingsregeling volgend jaar betekent voor het financiële plaatje van energiecoöperaties. Ronald legt uit dat energiecoöperaties geen gebruik maken van saldering, omdat zij niet achter de meter opereren, maar rechtstreeks aan het net leveren. Zij investeren in systemen ergens anders in de wijk en leveren rechtstreeks aan het net. Dat wordt verhandeld op de energiemarkt.

SCE-subsidie

Energiecoöperaties maken gebruik van de SCE-subsidie (Stimuleringsregeling Coöperatieve Energieopwekking), die een gegarandeerde prijs biedt voor de opgewekte kilowatturen. Zodat ze met zekerheid kunnen uitrekenen wat de businesscase is.

Energie delen binnen een wooncoöperatie: eigendom en obligaties

Een deelnemer deelt dat hun wooncoöperatie twee jaar geleden van het gas af is gegaan met een hybride systeem (warmtepomp en zonnepanelen). In de winter hebben ze veel stroom nodig voor de warmtepomp, in de zomer hebben ze een overschot. Ze willen dit delen met bewoners en eventueel verbreden.

Ronald stelt voor om te onderzoeken of de wooncoöperatie paneeldelen kan overnemen of een nieuwe energiecoöperatie kan oprichten. Er zijn energiecoöperaties die bestaande systemen overnemen en daarmee een nieuwe businesscase creëren. De wooncoöperatie kan het systeem verkopen aan een energiecoöperatie, die het dan beheert.

De SCE-subsidie kunnen ze niet meer gebruiken voor bestaande systemen, dus moeten ze een nieuwe businesscase bedenken.

Verkoop van stroom, netcongestie en batterijopslag

Een deelnemer vraagt of er initiatieven zijn met microgrids of batterijopslag om netcongestie te voorkomen. Ronald beaamt dat dit nog in de pioniersfase zit, maar dat er wel mogelijkheden zijn:

- In Noord-Rotterdam zijn ze in gesprek met een ondernemer die een batterijopslag heeft. Ze kijken of ze daarmee energie kunnen opslaan en later gebruiken.
- Ecodorp Boekel heeft een systeem waar ze warmte van zonne-energie opslaan. Dat is een interessant voorbeeld van hoe je energie lokaal kunt opslaan en gebruiken.
- In Rotterdam verkopen ze de stroom op de energiemarkt, net als Eneco. Ze krijgen een Apex-prijs, maar waar de stroom terecht komt, is niet altijd duidelijk.
- In Rotterdam zijn nog weinig problemen met netcongestie, maar het komt eraan. Soms moeten ze systemen afschakelen als er te veel stroom wordt geleverd. Dat gebeurt nu nog maar in 1% van de gevallen, maar het kan in de toekomst vaker voorkomen.

Peter Hoogendijk | Wooncoöperatie Stroom

Peter Hoogendijk van Wooncoöperatie Stroom start [zijn presentatie](#) en vertelt hoe Stroom een gebouwgebonden energiecoöperatie, Srefidensi, heeft opgericht om onafhankelijk en duurzaam energie op te wekken voor hun complex met 30 appartementen op IJburg, Amsterdam. Wooncoöperatie Stroom verrijst aan het Srefidensiplein, dat is vernoemd naar de Onafhankelijkheidsdag van Suriname. Op hun beurt noemden zij hun energiecoöperatie Srefidensi. Onafhankelijkheid in energie vonden ze passend.

Achtergrond: van commerciële afhankelijkheid naar eigen regie

Het Centrum Eiland IJburg moest oorspronkelijk duurzaam en energievriendelijk worden, met een Warmte-Koude Opslag (WKO)-systeem aangelegd door [Eteck](#). Toen de oorlog in Oekraïne uitbrak, verhoogde Eteck de energieprijzen. Dat vonden zij en ook de wethouder niet acceptabel. Omdat de bouwvelop van de gemeente Amsterdam geen aansluitplicht voorschreef, besloot Stroom om eigen energieopwekking te onderzoeken.

Energieopwekking: PVTE-panelen en bodemwarmte

Met hulp van [Drietech & Verhoef](#), een Rotterdams ingenieursbureau, onderzochten ze de mogelijkheden. Het resultaat: een gecombineerd systeem met

- *PVTE-panelen*: Dit zijn panelen die zowel elektriciteit (PV) als warmte (TE, thermisch) opwekken. De zonnepanelen wekken stroom op, en daaronder zitten buizen met vloeistof die warmte uit de buitenlucht halen – ook 's nachts en in de winter.
- *Bodemlussen*: Omdat ze niet diep in de bodem mogen (Eteck's WKO-systeem zit daar), gebruiken ze bodemlussen in de funderingspalen. Zo halen ze warmte uit de bodem zonder in conflict te komen met Eteck.

Het energiesysteem: hoe werkt het?

Het systeem is complex maar effectief:

- *Elektriciteit*: De PV-panelen wekken stroom op, die direct gebruikt kan worden voor verlichting, liften en huishoudens.
- *Warmte*: De thermische (TE-)panelen leveren warm water aan individuele warmtepompen in elk appartement.
- *Energieopslag*: Als ze te veel zonne-energie opwekken, gaat dat naar een energiedienstverlener, die het weer deelt met diens huishoudens. Als ze te weinig opwekken, kopen ze bij via de markt.
- *Balancing*: In de zomer kunnen ze warmte opslaan in de bodem, die ze in de winter weer gebruiken. Zo creëren ze een dag-nacht- en zomer-winterbalans.

Waarom een eigen energiecoöperatie?

Wooncoöperatie Stroom heeft Srefidensi opgericht als gebouwgebonden energiecoöperatie om:

- *BTW-voordeel*: Als energiecoöperatie kunnen ze de BTW op financiering terugvragen. Dat kan een wooncoöperatie niet. Dat scheelt 21%, wat meer investeringsruimte geeft.
- *Onafhankelijkheid*: Ze zijn veel minder afhankelijk van commerciële partijen zoals Eteck. Ze bepalen zelf hun energieprijzen en investeringen.
- *Geen winstoogmerk*: Ze hoeven geen winst te maken voor aandeelhouders. Alle opbrengsten gaan terug in het systeem of de gemeenschap.
- *Subsidies en leningen*: Ze kregen €20.000 subsidie van de provincie Noord-Holland en hebben toegang tot duurzaamheidsfondsen die voor wooncoöperaties moeilijker te krijgen zijn.

Juridische en financiële uitdagingen

Het opzetten van Srefidensi was een complex traject:

- *Sale-leaseback constructie*: Ze hebben de installaties verkocht aan Srefidensi en leasen ze terug. Zo blijven de panelen eigendom van de energiecoöperatie, maar zitten ze in hun pand.
- *Recht van opstal*: De installaties zijn van Srefidensi, maar zitten in het pand van Stroom. Dat vereiste juridische afspraken over eigendom en verantwoordelijkheid.
- *Statuten*: De statuten voor de gebouwgebonden energiecoöperatie zijn moeite waard om te bekijken. Ze zijn opgesteld met hulp van juristen die gespecialiseerd zijn in coöperatief recht.
- *Kosten*: Het is een hoge investering – je bouwt eigenlijk je eigen energiecentrale. Maar op termijn verwachten ze goedkoper uit te zijn dan bij een commerciële leverancier.

Resultaten: een (bijna) energie-neutraal gebouw

- 111 PV-panelen en 51 thermische panelen.
- *Energiebalans*: Op papier wekken ze 100,3% van het eigen verbruik op. Ze zijn dus energie-neutraal – althans, als ze niet de hele dag douchen en het licht aan laten.
- *Natuurinclusief*: Ze scoren 44 punten op de natuurinclusiviteitsschaal van Amsterdam (minimaal 30 punten vereist). Dat komt door groene daken, nestkasten en waterretentie.

Advies voor andere coöperaties

Peter deelt praktische tips voor wooncoöperaties die ook energie willen opwekken:

- *Bepaal je doel*: Wil je zoveel mogelijk duurzaam? Lokaal? Onafhankelijk? Bedenk van tevoren wat je wilt bereiken.
- *Zoek een installatieadviseur*: Een goede adviseur kan je vertellen wat de mogelijkheden, voor- en nadelen en kosten zijn.
- *Onderzoek lokale mogelijkheden*: Kijk wat er in je gemeente of provincie mogelijk is aan subsidies en leningen.
- *Juridische ondersteuning*: Zorg voor goede juridische afspraken, vooral als je een gebouwgebonden energiecoöperatie opricht.

Goede energie-adviseurs

Kijk op Cooplinc [Kennissbank](#) bij [Experts](#) voor meer tips:

- [Escom](#), duurzame energiesystemen
- [Driotech & Verhoef Ingenieursbureau](#), energie en installatieadviseurs
- [Job Swens](#), energiejurist
- [Jasper Klapwijk](#)

Vragen aan Peter Hoogendijk

De leaseconstructie: hoe werkt het?

Er wordt gevraagd om verduidelijking over de sale-leaseback constructie die Stroom en Srefidensi hebben opgesteld. Peter legt uit dat het een complex maar effectief model is. Zo kunnen ze lokale duurzame energie opwekken voor eigen gebruik, in eigen beheer, zonder afhankelijk te zijn van commerciële energieleveranciers. Het is een juridisch ingewikkeld stuk, maar het maakt het mogelijk om de energie te delen met onze eigen bewoners.

De stappen:

- *Bouwopdracht*: Wooncoöperatie Stroom geeft een aannemer de opdracht om het energiesysteem te bouwen.
- *Verkoop aan Srefidensi*: Zodra het systeem klaar is (PVTE-panelen, warmtepompen, bodemplussen, energiemanagementsysteem), wordt het verkocht aan de energiecoöperatie Srefidensi.
- *Leaseback*: Wooncoöperatie Stroom leest het systeem terug van energiecoöperatie Srefidensi, zodat de wooncoöperatie het kan gebruiken.

[Concept Sales-leaseback overeenkomst](#)

Hoe werkt de verkoop van energie door een energiecoöperatie?

Hoe gaat de energieverkoop precies in zijn werk? Peter legt uit:

- *Direct gebruik:* De energie die ze opwekken, kunnen ze direct gebruiken voor de lift, verlichting en huishoudens in het gebouw.
- *Overtollige stroom:* Wat ze niet direct gebruiken, leveren ze aan hun energiedienstverlener. Die helpt om de stroom weer terug te leveren aan alle huishoudens.
- *Twee energierekeningen:*
 - *Eigen stroom:* Bewoners krijgen een rekening voor de stroom die afkomstig is van hun eigen dak, tegen een vast tarief (dat ze nog moeten afspreken).
 - *Marktstroom:* Wat ze niet zelf opwekken, kopen ze in via de commerciële markt, tegen het markttarief.
- *Leasekosten:* Naast de energiekosten betalen bewoners via de servicekosten mee aan de afbetaling van de energie-installatie via de lease.

Toekomstplannen: batterijopslag en windmolens

Een deelnemer vraagt of Stroom windmolens overweegt. Peter antwoordt:

- *Windmolens:* Nee, kleine windmolens zijn nog niet aan de orde. Het is leuk, maar niet direct haalbaar.
- *Batterijopslag:* Ze kijken wel naar elektrische batterijen en het gebruik van elektrische auto's in de parkeergarage als opslag. Als ze overdag te veel stroom opwekken, kunnen ze die opslaan en 's avonds of in de winter gebruiken.
- *Voordelen:* Na de afschaffing van de salderingsregeling wordt batterijopslag steeds interessanter. In hun systeem is dat wel mogelijk.

Onderlinge uitwisseling

Energiecoöperatie vs. vereniging: wat is nodig?

Is het noodzakelijk is om een energiecoöperatie op te richten, of is een vereniging ook voldoende? Ronald Franken antwoordt dat het niet per se een coöperatie hoeft te zijn.

- Je kunt als vereniging afspraken maken met een energiedienstverlener, maar een coöperatie biedt voordelen, zoals BTW-teruggave en toegang tot specifieke subsidies.
- Advies: Onderzoek wat het beste past bij jullie situatie. Kijk naar andere wooncoöperaties die samenwerken met energiecoöperaties en leg de opties naast elkaar.

Subsidies: hoe kom je eraan?

Er wordt gevraagd hoe je subsidies kunt vinden voor energieprojecten. Ronald en Peter delen hun ervaringen:

- *Stap 1:* Ga naar een lokale energiecoöperatie in de buurt. Zij weten vaak welke subsidies beschikbaar zijn.
- *Stap 2:* Elke provincie heeft een energie-koepelorganisatie (bijv. [Energie Samen Zuid-Holland](#)). Zij kennen de subsidies en kunnen je helpen met aanvragen.
- *Provinciale subsidies:* In Noord-Holland kreeg Stroom €20.000 subsidie om hun traject te onderzoeken. Met dat geld kun je adviseurs inschakelen.

Verplichte aansluiting op een warmtenet: mag dat?

Initiatiefnemers van WoonAnders Lelystad vertellen dat zij in hun plannen al hebben aangegeven eigen energie op te willen wekken en dat hun gemeente nu alsnog aansluiting op een warmtenet van Vattenfall verplicht stelt. Ze hebben een grondreservering, maar de gemeente dwingt hen om aan te sluiten op het warmtenetwerk.

- *Rechtmatigheid:* Waarschijnlijk mag een gemeente dit niet zomaar verplichten. In Utrecht is dit ook geprobeerd, maar dat liep uit op gedoe en geruzie.
- *Advies:* Vraag het na bij [Energie Samen](#) (landelijke koepel). Zij kennen de wet- en regelgeving en kunnen je helpen om je rechten te achterhalen.
- *Alternatief:* Vraag de gemeente zelf om uitleg. Als zij verplichten, moeten zij ook kunnen uitleggen waarom.

Ronald benadrukt dat warmtenetten op wijkniveau complex zijn, omdat er grote belangen spelen. Als iedereen zegt: 'Ik doe niet mee', dan is het een weggegooide investering. Maar als het goed wordt georganiseerd, kan het een duurzame oplossing zijn.

Afsluiting

Leon Erkelens reflecteert op de inspirerende verhalen van Ronald en Peter. "Ik vond het twee inspirerende verhalen, en dank aan iedereen voor de vele vragen. Die geven vaak verheldering, of laten zien dat je dacht een verhaal te snappen – tot er een vraag komt die je weer aan het denken zet."

Hij benadrukt de mogelijkheden van energiecoöperaties, zoals Ronald Franken uitlegde. Wat hij eruit meeneemt, is dat het mogelijk wordt om de energie die je als collectief opwekt – bijvoorbeeld op het dak van een school – direct aan de leden te leveren. Zo omzeil je de markt, en dat is een toekomstbeeld waar we met z'n allen aan werken.

Hij noemt Srefidensi als een prachtig voorbeeld van hoe een wooncoöperatie met adviseurs een eigen energiesysteem heeft opgebouwd. Het is een puzzel, maar Stroom heeft laten zien dat het kan. We horen graag hoe Stroom het verder gaat.

Met een hartelijk dank aan alle aanwezigen sluit Leon de sessie af.

Hartelijk dank aan de sprekers en deelnemers voor hun bijdragen!

Dit verslag is met hulp van AI opgesteld. Mis je informatie? Heb je vragen?

Mail dan naar info@cooplink.nl.

Tot slot... mogen we je iets vragen?

Ben je blij met de informatie die je in dit verslag vindt? Wil je Cooplinc steunen in haar missie om nog veel meer kennis met jullie te delen, de weg voor jullie te plaveien bij overheid, financiers en andere partijen en blokkades op te heffen in regelgeving en financiering? Draag dan bij. Ieder beetje is welkom. Klik op 'Doneer' of ga naar www.cooplink.nl/doneer

DONEER

Word ook lid van Cooplinc!

www.cooplink.nl/word_lid

Meer leden geven ons meer stem naar politiek, financiers en andere partijen!